

شرح وظایف بهداشتی پزشکان مجموعه و سرگروه‌ها

جهت دستیابی به اهداف بهداشتی، پزشکان مجموعه می‌توانند نقش‌های عمده‌ای ایفاء و وظایف مهمی را به عهده بگیرند. امید است با انجام این وظایف به بخش‌هایی از رسالت بزرگ خود که تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت زائرین است دست یابیم.

عمده‌ترین شرح وظایف بهداشتی پزشکان مجموعه :

۱. آموزش‌های بهداشتی :

پزشکان در تمام مقاطع سفر آموزش بهداشت را در دستور کاری خود داشته به‌گونه‌ای که آموزش منجر به تغییر در رفتار زائر گردد. این آموزش‌ها شامل موارد زیر می‌باشند:

- ترغیب زائرین به مشارکت در برنامه‌های بهداشتی
- آموزش تغذیه صحیح متناسب با رژیم غذایی زائرین
- آماده سازی زائرین برای زندگی جمعی در یک شرایط متفاوت از نظر آب و هوا، غذا، خواب، استراحت و ارتباطات فرهنگی اجتماعی، سلیقه‌ها و علائق متفاوت.
- آموزش آشپز و خدمه.
- محورهای آموزش عبارتند از :

بهداشت فردی، بهداشت محیط، بهداشت اتاق‌ها، مضرات استعمال دخانیات و اعتیاد، ارتباطات و حفظ شئون ملی، شستن مکرر دستها با مایع صابون، غذا و تغذیه، استفاده از توالت‌های فرنگی، استفاده از دارو، واکسیناسیون، نقش حفاظت فردی در جلوگیری از بیماری‌ها، نقش استراحت، کم کردن توقعات، مسائل مربوط به قربانگاه، گرفتاری‌های تنفسی، بهداشت روانی، سوانح و تصادفات رانندگی، احترام به حقوق دیگران، حمل بار، همراهی با سالمندان، مشارکت در امور بهداشتی، پیاده روی‌ها و موضوعات بسیاری دیگر که برحسب مقطع سفر و شرایط متفاوتند، بایستی مدنظر قرار گیرند.

۲. پایش مداوم بهداشت هتل :

پزشکان مجموعه مسئولیت نظارت بر امور بهداشتی هتل را بر عهده دارند و در مدت سفر مسائل بهداشتی مانند بهداشت اتاق‌ها، سرویس‌های بهداشتی، آشپزخانه، غذا، آب آشامیدنی (کنترل مخازن آب زیرزمینی و پشت بام) کنترل بهداشتی سالن غذاخوری، بهداشت فردی کارکنان را مورد بازدید قرار داده و پیشگیری از بیماری‌ها را در اولویت کار خود قرار دهند.

داشتن اطلاعات لازم در موضوعات زیر به پزشک کمک می‌نمایند :

طرز شناسایی مواد غذایی فاسد- کلرسنجی و کلرزنی آب- ضدعفونی و گندزدایی سبزیجات و محیط- جمع- آوری و دفع مناسب پسماندها- موازین بهداشت مسکن- ضوابط بهداشتی آشپزخانه، بوفه و انبار مواد غذایی و بهداشت تهیه دورچین غذا.

۳. گزارش سریع مشکلات بهداشتی :

موارد زیر سریعاً به مرکز زشکی گزارش شود :

مشکلات بهداشتی حاد که موجب اختلال در مجموعه شده و یا تهدیدی جدی برای سلامت ساکنین هتل می- باشد، مرگ و میر ناشی از مسمومیت‌ها- دیزانترهای جمعی- عفونت‌های استرپتوکوکی جمعی- بیماری مشکوک به مننگوکوکی یا مننژیت مننگوکوکی- بیماریهای تب دار هموراژیک- دیفتری- وبا- اسهال های بسیار شدید - مسمومیت‌های غذایی دسته جمعی- گال و شپش- قطع آب- نشت و یا گرفتگی مسیر فاضلاب- غذا و مواد غذایی فاسد و یا مشکوک به فساد و تاریخ گذشته و موارد غیربهداشتی مشابه (توجه شود که عکس العمل پزشک نباید در کاروان ایجاد تنش نماید).

۴. توجه به دستورات ناظرین بهداشتی:

- پزشکان کاروان موظف هستند با ناظرین بهداشتی همکاری نموده و مشکلات بهداشتی هتل را با مشارکت و پیگیری برطرف نمایند.

- در زمان ویزیت حتماً آراسته و با روپوش تمیز در محل کار حضور داشته باشند.

- از نگهداری پرکلرین در مجاورت تجهیزات فلزی (مثل سرنگ و سرسوزن) اجتناب نمایید، چون باعث زنگ- زدگی آنها می‌شود.

- داروها را در قفسه دارویی به طریق مناسب چیدمان نمایید.

- سرسوزن، سرنگ و وسایل تیز و برنده استفاده شده را در جعبه مخصوص قرار دهند.

- در انجام آزمایشات، تشکیل پرونده سلامت و صدور کارت بهداشتی برا خدمه و تکمیل نرم‌افزار دقت بعمل آید، چون در پاره‌ای از موارد، ممکن است آزمایشات خدمه کاروان توسط مقامات بهداشتی عربستان سعودی تکرار شود، تأکید می‌شود که آزمایشات در مراکز معتبر دانشگاهی انجام شوند.

۵. نظارت بهداشتی در ایام تشریق :

- نظارت و انجام اقدامات بهداشتی و درمانی لازم در ایام تشریق و رعایت دقیق دستورالعمل‌ها در این ایام.

- نظارت جدی در حلق بهداشتی.
- نظارت بر جمع آوری و دفع بهداشتی زباله.
- نظارت بر بهداشت محیط چادرها.
- نظارت بر بهداشت سرویس‌های بهداشتی.
- نظارت بر توزیع بهداشتی غذا.
- نظارت بر شستشوی میوه و سبزیجات.
- نظارت بر عدم عرضه خاکشیر و ظروف غیر بهداشتی تهیه شربت.
- نظارت در استفاده صحیح از یخ.
- تلاش برای حل مشکلات بهداشتی ایام تشریق.

۶. انتخاب رابط بهداشت :

به منظور کمک در امور بهداشتی می‌توان از داوطلبین آگاه، علاقمند و با انگیزه از بین زائرین استفاده نمود. به شرط آنکه صرفاً کار آموزشی و الگودهی داشته باشند.

۷. سایر موارد :

- پیگیری رفع نواقص بهداشتی در کاروان و پایش برنامه‌ها و فرآیندها با هماهنگی مدیر کاروان.
 - تحویل گرفتن مواد گندزدا و تجهیزات و مواد بهداشتی از مرکز پزشکی.
 - ارائه پیشنهادات جدید برای بهبود روند خدمات بهداشتی و درمانی در حج.
 - انجام نظارتهای بهداشتی از ابتدا تا انتهای سفر.
 - توجه به رژیم‌های غذایی خاص جهت بیماران موردنظر و انعکاس به مدیر مجموعه.
 - همکاری، هماهنگی و جلب مشارکت اعضای موثر کاروان در حفظ سلامت زائرین.
- پزشکان سرگروه علاوه بر اشراف به شرح وظایف پزشکان مجموعه موارد زیر نیز از وظایف بهداشتی اختصاصی آنها محسوب می‌شود :

۱. در بدو ورود به مجموعه برای انتخاب محل مطب سعی کنند از بین فضاهای موجود محلی را انتخاب نمایند که حداقل ضوابط بهداشتی را داشته باشد در این خصوص باید به نکاتی مانند تمیزی دیوارها، نور کافی،

درب و پنجره سالم، دسترسی به آب و دستشویی، دسترسی سریع بیمار به مطب، تهویه مناسب، سیستم خنک کننده و موارد مشابه توجه داشته باشند.

۲. موارد همه‌گیری‌ها را تا حصول نتیجه پیگیری نمایند.

۳. نکات حساس و بحران‌زا را تحت نظارت ویژه قرار دهند از این موارد می‌توان به آب آشامیدنی بهداشتی، کنترل مخازن آب زیرزمینی و پشت بام، سالم بودن غذا، داغ بودن هیترهای انتقال غذا تا هنگام توزیع، شستشوی بهداشتی میوه و سبزیجات و مسمومیت‌ها را نام برد.

۴. از ابتدای ورود به هتل قبل از رسیدن کاروان‌ها به تمامی طبقات سرکشی نموده و بهداشت اتاق‌ها و سرویس‌های بهداشتی و ظروف زباله و نظافت پتو و ملحفه و بالش و یخچال و نظافت کلیه فضاها و راه پله‌های اضطراری و سایر موارد را بررسی نموده و از سالم بودن آسانسورها و نبود حشرات مثل سوسک، پشه، ساس و موجودات مزاحم مثل مارمولک و موش اطمینان حاصل نماید.

۵. از بین پزشکان مجموعه تیم‌های مقابله با بحران و همه‌گیری تشکیل داده و برای آمادگی بیشتر قبل از هر بحرانی مسئولیت‌ها را مشخص نمایند.

۶. قبل از شروع ایام تشریق برای کنترل بهداشت و پیشگیری از بیماری در عرفات و منا با استفاده از تجربیات پزشکان با تجربه برنامه‌های بهداشتی را تعیین نموده و برای پزشکان مسئولیت مشخص نمایند.

۷. برای اجرای حق بهداشتی برنامه ریزی کرده و با هدایت و نظارت جدی پزشکان مجموعه و جلب همکاری زائرین و آموزش آنها از آلودگی اطراف چادرها و سرویس‌های بهداشتی جلوگیری نموده و سلامت زائرین را حفظ نماید.

۸. برای حل مشکلات منتظر مکاتبه و نامه نویسی نشوند و با جلب همکاری مدیر مجموعه و گروه تحت نظارت ایشان مشکل را حل نمایند.

۹. با رابطین بهداشتی ارتباط تنگاتنگ داشته و در حل مشکلات به همدیگر کمک نمایند و از تجربیات سایر سرگروه‌های موفق استفاده نمایند.

مرکز پزشکی حج و زیارت

جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران